

Het goede aan een crisis als deze is mijns inziens dat we eindelijk met de neus op de feiten worden gedrukt

Lodewijk Hoekstra

NL Greenlabel

Blij met de crisis?

Ze zeggen weleens: *never waste a good crisis*. Een crisis is juist nodig om tot verandering te komen. Zo weten we onderhand dat onze biodiversiteit steeds meer onder druk komt te staan. Dit is natuurlijk afschuwelijk. De gevolgen hiervan zijn niet te overzien. Toch gaat deze ontwikkeling te langzaam om als een acute crisis te worden beschouwd. Daarom haalt ze nauwelijks de media en voelt de politiek geen urgentie om er iets aan te doen. Hoe anders is dat met de 'stikstofcrisis'. Sinds is besloten dat er een norm moet worden gehandhaafd en economische ontwikkelingen in het gedrang komen, buitelen politici, media en andere belanghebbenden over elkaar heen. Het probleem is, zo lijkt het, ook niet zozeer de stikstof of de verwoestende impact daarvan op de natuur, maar meer het feit dat we niet meer ongeneemd kunnen bouwen, telen, rijden en uitstoten onder het mom van economische groei.

Een andere crisis die veel aandacht krijgt, betreft de recente normen rondom PFAS-houdende grond. Ineens kunnen we niet meer zomaar grond verplaatsen van het ene naar het andere project. Ook hierdoor komen bouwprojecten en andere ontwikkelingen stil te liggen en komt de heilige economische groei in het gedrang. Het goede aan een crisis als deze is mijns inziens dat we eindelijk met de neus op de feiten worden gedrukt, namelijk dat er echt iets moet veranderen aan de wijze waarop we met elkaar en de planeet omgaan. Als je weet dat alles op aarde met elkaar in verbinding

staat en dat het in feite gaat om de natuurlijke balans van ecosystemen, dan kun je op je klompen aanvoelen dat ons huidige menselijke handelen wel moet leiden tot de ene crisis na de andere.

Maar waarom zou je telkens een volgende crisis riskeren, in plaats na te denken over de vraag hoe je kunt sturen op kwaliteit en waardecreatie door natuur als uitgangspunt te nemen? Zo is het hebben van een boerenbedrijf naast een natuurgebied helemaal geen probleem en het bouwen van een woonwijk ook niet, als je bijvoorbeeld kijkt naar stikstofuitstoot. Het is namelijk heel goed mogelijk om per saldo meer stikstof te binden wanneer de boer anders gaat boeren, namelijk circulair en natuurinclusief. Datzelfde geldt voor de ontwikkelaar van woonwijken die door de commissie Remkes wordt geadviseerd modulair, energieneutraal, circulair en natuurinclusief te bouwen en beter gebruik te maken van innovatieve technieken en materialen.

Met de juiste gebiedsgerichte aanpak en een integrale duurzame visie kun je zelfs aantoonbaar bijdragen aan een oplossing door stikstof te binden. Maar dan richten we ons weer alleen maar op dit ene punt, terwijl er zoveel andere zaken spelen. Je wilt nu juist af van impulsief ingegeven symptoombestrijding en werken aan meervoudige waardecreatie; anders verhelpen we het ene probleem en creëren we het volgende.

Zo is 'nul op de meter' de nieuwe standaard in de nieuwbouw, mede ingegeven door de

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/article/31315/blij-met-de-crisis

crisis op het gebied van energie. Maar zaken als ecologie en gezondheid krijgen vervolgens nauwelijks aandacht, waardoor woonwijken in feite helemaal niet duurzaam zijn en onze problemen alleen nog maar vergroten. Hetzelfde geldt voor de bekende hittestress en wateroverlast, waarbij we weer pleisters gaan plakken, terwijl deze problemen makkelijk aan de voorkant voorkomen hadden kunnen worden. Als je natuur, landschap en de mens boven geld en bouwen stelt, krijg je vanzelf heel andere projecten, die niet alleen economisch gewin opleveren, maar ook antwoord geven op andere belangrijke vraagstukken in de wereld. Zo kun je wat ons betreft prima buiten de lijntjes bouwen als je daarmee een positieve bijdrage levert aan klimaat, biodiversiteit, lokale economie en landschap.

Gelukkig zijn de Nationale Omgevingsvisie en de Omgevingswet in aantocht, maar de implementatie daarvan is voor veel gemeenten en provincies lastig. Zelf denk ik dat dit wel meevalt. Je komt naar mijn idee al een heel eind als je met gezond verstand nadenkt over de vraag hoe je samen kunt komen tot een gezonde, groene en duurzame leefomgeving. Ook zijn er tegenwoordig tools die kunnen helpen om de opgave integraal meetbaar te maken en zelfs te koppelen aan de internationale *sustainable development goals* van de Verenigde Naties. Zo worden ambities ook werkelijkheid. Ik ben heel benieuwd welke crisis zich als volgende aandient, maar liever denk ik samen met u na over het voorkomen ervan!